

Dyr skal ha det godt

Mattilsynet skal fremme god dyrevelferd og respekt for dyr. Det er dyreholderens ansvar at dyra har det bra. Mattilsynets oppgave er å føre tilsyn med at dyreholderne følger regelverket for dyrevelferd. Dersom en dyreholder bryter loven, har Mattilsynet rett og plikt til å gripe inn. Vi kan gi pålegg om utbedringer, og vi har en rekke virkemidler for å tvinge frem endringer eller fjerne dyr fra dyreholdet.

Inspiserer først og fremst risikodyrehold

Mattilsynet er på tilsyn i alle typer dyrehold, med både oppdrettsfisk, produksjonsdyr, sportsdyr og kjæledyr. Vi prioriterer å inspisere dyrehold der vi mener det er risiko for brudd på regelverket. Funnene i rapporten viser derfor ikke et gjennomsnitt av forholdene i alle norske dyrehold.

Funn fra tilsyn med dyrevelferd i egne rapporter fra 2015

Det er stor interesse for dyrevelferd og Mattilsynets tilsyn med hold av dyr. Vi får spørsmål fra presse, dyrevelferdsorganisasjoner, publikum og politikere som ønsker tall for Mattilsynets tilsyn og funn.

Fra 2015 har vi publisert en rapport hver fjerde måned som viser omfanget av det tilsynsarbeidet vi gjør mot dyrevelferd, hva vi har funnet, og hva vi har gjort. Funnene blir oppsummert i en årsrapport. Vi har ikke tilsvarende tall som er egnet for tertialrapportene for oppdrettsfisk, men velferden for oppdrettsfisk blir omtalt i årsrapporten.

Varsling om dyr som lider hjelper oss i arbeidet med å bedre dyrevelferden

Mattilsynet har ikke mulighet for å inspisere alle dyrehold i Norge ofte nok til å oppdage alle brudd på dyrevelferdsloven. Derfor er vi avhengige av hjelp fra andre som observerer ulovlige forhold.

I dyrevelferdsloven heter det blant annet at "enhver som har grunn til å tro at dyr blir utsatt for mishandling eller alvorlig svikt vedrørende miljø, tilsyn og stell, skal snarest mulig varsle Mattilsynet eller politiet".

Du kan varsle oss på www.mattilsynet.no hvis du vet om dyr som lider.

Resultater av tilsyn med dyrevelferd i 2. tertial 2016

Sammendrag

Fra og med mai til og med august 2016 gjennomførte Mattilsynet tilsyn i 2738 dyrehold. 87,5 % av tilsynene hadde dyrevelferd som tema. I et flertall av tilsynene har inspektørene våre ikke funnet avvik fra regelverket for dyrevelferd.

Alvorlig vanskjøtsel av dyr forekommer i få tilfeller sett opp mot det totale antallet dyrehold. I storfebesetninger var det for eksempel totalt 352 saker med avvik og 562 saker der det ikke ble funnet noen brudd mot dyrevelferdsregelverket. Bare 5 av sakene dreide seg om alvorlig vanskjøtsel.

Mattilsynet bruker ulike typer virkemidler overfor dyreholdere som bryter regelverket.

Mattilsynet fikk 3495 bekymringsmeldinger fra publikum om dyrevelferd, og 32 % var fulgt opp med inspeksjon innen utløpet av august.

Tallene i rapporten gir et øyeblikksbilde over situasjonen i den delen av norsk dyrehold som Mattilsynet ut fra risikovurderinger har valgt å føre tilsyn i, men gjelder ikke for gjennomsnittet av alle dyrehold. En regelmessig sammenstilling av tallene for våre inspeksjoner, funn og tiltak vil likevel etter hvert gi et godt bilde av dyrevelferden i Norge og hvordan den utvikler seg.

Vi rapporterer funn fra våre tilsyn fordi vi vil sette søkelys på dyrevelferden, synliggjøre arbeidet vårt og bidra til at dyr i Norge får det stadig bedre.

Hvordan lese tallene i rapporten

Tall fra ulike rapporter kan ikke sammenlignes

I denne rapporten har vi valgt å vise de tallene som vi mener svarer best mulig på de spørsmålene vi oftest får om tilsynsarbeidet vårt. Mattilsynet rapporterer også i andre sammenhenger, for eksempel til ESA/EU. I slike rapporter vil det ligge andre utvalgskriterier til grunn. Dette betyr i praksis at tallene som presenteres i ulike sammenhenger, ikke er direkte sammenlignbare. Hvis man ønsker å se på tall over tid for å fange opp tendenser og endringer, må tallene man sammenligner stamme fra samme type rapportering.

Vi utfører tilsyn i dyrehold med størst risiko for dårlig dyrevelferd

Det er også viktig å være klar over at Mattilsynet gjør en risikovurdering når vi velger ut hvilke dyrehold vi skal føre tilsyn med. Slik vurdering blir gjort på grunnlag av både bekymringsmeldinger fra publikum og vår egen kunnskap og erfaring med dyreholdene. Dette betyr at vi besøker dyrehold med stor risiko for regelbrudd oftere enn dyrehold med liten risiko. Tallene i rapporten viser et bilde fra tilsynet med de dyreholdene vi har plukket ut. Resultatene av tilsynene er derfor representative for de mest risikoutsatte dyreholdene, men ikke for gjennomsnittet av dyrehold i Norge.

Mattilsynets arbeid er mangfoldig, og begrepsbruken er ikke alltid selvforklarende. En del av tallene i denne rapporten er derfor utdypet med en veiledning som er svært viktig å lese for å unngå feiltolkning av tallene.

Kan være periodiske forskyvninger i registrering av tilsyn

Tallene i rapporten baserer seg på data fra våre inspektører som er ute på tilsyn. Inspektørene legger inn sine registreringer i vårt elektroniske saksbehandlingssystem, og rapportene gir oversikt over det som til en hver tid er registrert i systemet. I noen tilfeller går det noe tid fra et tilsyn er gjennomført til alt er ferdig registrert i systemet. Dette har ulike årsaker. Tilsyn som ikke er ferdig registrert på den datoen rapporten tas ut, kommer ikke med for den aktuelle perioden. Alt som er registrert inn ved årets slutt, kommer med i årsoversikten. Det kan hende at tilsyn og vedtak som skjer mot slutten av et år, først kommer med i rapporten for neste år. Dermed blir det en viss periodisk forskyvning fra år til år, og tallene vi presenterer i rapportene gir derfor ikke en 100 prosent nøyaktig oversikt over tilsyn og resultater for aktuell periode. Vi arbeider for at registreringene skal være mest mulig oppdatert, og årsrapportene vil etterhvert vise utviklingen over tid på en god måte.

Du kan finne mer om Mattilsynets arbeid med dyrevelferd på våre nettsider

http://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrevelferd/

Antall dyrehold

I denne rapporten har noen dyrearter egne kolonner, mens andre kolonner inneholder flere dyrearter eller typer dyrehold.

Kolonne «Andre dyrehold» inkluderer blant annet følgende:

Esel, lama, alpakka, viltoppdrett, dyrepensjonat, forsøksdyrstasjoner, fremvisninger av dyr, dyrebutikker og personer som håndterer levende dyr i forbindelse med avliving (pelsdyr og slaktedyr).

For dyrehold som er meldepliktige til Mattilsynet, vil tallene være ganske presise. Dette gjelder for eksempel hold av produksjonsdyr. For andre dyrehold inneholder rapporten kun tall for de dyreholdene som er registrert i vårt system gjennom kontakt med Mattilsynet. Dette gjelder blant annet kjæledyr, hobbyfjørfe og en del hestehold.

Kolonnen «Alle dyrehold» viser hvor mange dyrehold som er registrert i vårt system, mens kolonnene markert med bestemte dyrearter viser hvor mange dyrehold som har hver art. Antall tilsynsbesøk er større enn antall dyrehold. Det betyr at noen dyrehold har fått mer enn ett tilsynsbesøk.

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
64076	18016	160	168	5991	15051	492	20358	2593	15798	4500	609	5782

Fordi ett dyrehold kan bestå av flere arter, vil summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

Antall tilsyn

Antall dyrehold det er ført tilsyn i

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
2738	970	29	17	184	222	8	361	62	887	169	5	93

Alle våre tilsyn med dyr har et element av dyrevelferd i seg, fordi vi alltid vil oppdage alvorlige dyrevelferdsproblemer selv om vi i utgangspunktet besøker dyreholdet av andre grunner.

Antall og andel dyrehold der dyrevelferd var tema for tilsynet

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
2397	792	29	17	165	194	8	326	57	844	157	5	53
87,5 %	81,6 %	100 %	100 %	89,7 %	87,4 %	100 %	90,3 %	91,9 %	95,2 %	92,9 %	100 %	57,0 %

Antall tilsynsbesøk i dyrehold totalt

Tallene for tilsynsbesøk vil ofte være større enn tallene for antall dyrehold det er ført tilsyn i. Dette skyldes at man har vært mer enn én gang på inspeksjon i ett eller flere dyrehold.

											Andre
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
1029	32	17	194	238	12	400	67	994	181	5	105

Tilsynene som er fremstilt i tabellen under, er tilsynsbesøk der dyrevelferd har vært tema for tilsynet. Her kan du også se hvor stor andel dette utgjør av alle tilsynsbesøkene i alle dyrehold.

											Andre
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
818	32	17	174	207	12	351	61	929	168	5	58
79,5 %	100 %	100 %	89,7 %	87,0 %	100 %	87,8 %	91,0 %	93,5 %	92,8 %	100 %	55,2 %

I tillegg til vanlige inspeksjoner gjennomfører Mattilsynet en rekke andre typer tilsyn i dyrehold, som revisjoner, tilsyn ved utstedelse av eksportattester (stort sett hest) og prøveuttak. Tilsyn som kun gjelder utstedelse av eksportattester eller prøveuttak, er av praktiske grunner ikke tatt med i denne rapporten.

Varslet og uvarslet tilsyn

Et varslet tilsyn er et tilsynsbesøk der dyreholderen på forhånd er gjort oppmerksom på at det vil bli utført tilsyn i dyreholdet. Dette kan f.eks. være for å sikre at det er noen til stede i dyreholdet når vi kommer. Varslingen kan skje fra flere dager til noen timer før tilsynet gjennomføres.

Et uvarslet tilsyn er et tilsynsbesøk der tilsynet har kommet uanmeldt, fordi Mattilsynet ønsker å inspisere uten at dyreholderen får mulighet til å gjøre noen endringer i dyreholdet. Mattilsynet definerer et tilsyn som uvarslet dersom vi har varslet mindre enn en halv time før vi ankommer dyreholdet. Her kan du se hvor stor andel de uvarslede tilsynene utgjorde av alle tilsynene som hadde dyrevelferd som tema.

											Andre
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
82,5 %	96,9 %	76,5 %	21,3 %	71,0 %	91,7 %	56,7 %	55,7 %	67,4 %	29,2 %	0,0 %	19,0 %

Mattilsynet har som mål å gjennomføre så mange som mulig av våre tilsyn med dyrevelferd uten varsling.

Resultater av tilsyn

På våre tilsyn ser vi etter om dyreholderne overholder kravene i regelverket. Inspektørene har en liste med kravpunkter som kontrolleres, og registrerer om hvert enkelt av dem er oppfylt eller ikke. Funnene oppgis med betegnelsene «ok», «ikke tilfredsstillende» og «alvorlig vanskjøtsel av dyr».

Antall saker der det ikke er funnet avvik fra dyrevelferdsregelverket

Antall saker der alle kravpunkter i tilsynet er angitt som «ok».

											Andre
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
533	21	13	122	119	2	179	42	562	95	5	36

Antall saker der det er funnet avvik fra regelverket

Antall saker der ett eller flere kravpunkt er angitt som "Ikke tilfredsstillende"

											Andre
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
257	11	4	47	81	10	161	17	352	71	0	10

Merk at tallene for «ikke tilfredsstillende» ikke sier noe om hvilke bestemmelser det er registrert brudd på, eller om graden av alvorlighet.

Antall saker alvorlig vanskjøtsel av dyr

Eksempler på forhold som kommer inn under denne kategorien, er tilfeller der flere dyr er døde eller må avlives på grunn av manglende fôring, vanntilgang og stell.

											Andre
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
2	0	0	0	1	0	4	0	5	2	0	0

Virkemiddelbruk

Mattilsynet har ulike former for virkemidler som vi benytter i vår oppfølging overfor dyreholdere som bryter regelverket. Vi deler virkemidlene inn i ulike grupper, herunder veiledning og påpeking av plikt, vedtak og politianmeldelse.

Antall saker der Mattilsynet har påpekt dyreholderens plikter

											Andre
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
95	3	2	23	23	2	67	6	118	25	0	4

Antall saker der det er fattet vedtak om at dyreholderen må gjennomføre tiltak for å rette opp i forholdet

											Andre
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
130	5	3	24	62	9	121	12	203	33	0	8

Tabellen under viser i hvor mange av sakene fra tabellen over det ble fattet vedtak uten forhåndsvarsel (hastevedtak). Dette er en indikasjon på at Mattilsynet har funnet forholdet så alvorlig at det er nødvendig å gjøre tiltak straks.

											Andre
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
41	2	2	3	9	3	47	4	40	10	0	4
31,5 %	40,0 %	66,7 %	12,5 %	14,5 %	33,3 %	38,8 %	33,3 %	19,7 %	30,3 %	0%	50,0 %

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avliving

Dyreholderen pålegges å avlive dyr innen en gitt frist.

Andre											dyrehold
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	
4	1	1	1	0	0	2	0	1	3	0	0

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak og selv utført avlivingen

Dette kan for eksempel være saker der dyreholderen nekter å gjennomføre pålegg fra Mattilsynet om at dyr skal avlives. I slike tilfeller må Mattilsynet selv sørge for at dyrene avlives.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
5	0	0	0	0	0	3	0	1	0	0	0

Antall dyrehold der det er fattet vedtak om at dyreeieren må avvikle dyreholdet

Alle												Andre
dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
15	11	0	1	0	0	0	4	0	1	0	0	1

For di ett dyrehold kan bestå av flere arter, kan summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om midlertidig forvaring av dyr

I disse sakene overtar Mattilsynet midlertidig ansvaret for dyrene og sørger for at de tas vare på fram til det er vurdert hva som skal skje med dyrene videre.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
35	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om omplassering av dyr

Disse sakene er i hovedsak oppfølging av vedtak om midlertidig forvaring.

Omplassering av dyrene er ett av flere mulige resultater i disse sakene. Omplassering betinger at dyreeieren samtykker i dette.

[illegible]

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tilbakeføring av dyr

Dette vedtas dersom Mattilsynet vurderer at det er forsvarlig å gi dyr som er tatt i midlertidig forvaring, tilbake til dyreholderen.

[illegible]

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avliving av dyr i midlertidig forvaring

Dette vedtas når dyrene ikke kan føres tilbake til dyreholdet, men eieren ikke tillater omplassering eller salg.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
7	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1

Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om overtredelsesgebyr

Overtredelsesgebyr kan brukes hvis dyreholderen har brutt regelverket uaktsomt eller med vilje. Fordi ett dyrehold kan bestå av flere arter, kan summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

Alle												Andre
dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tvangsmulkt

Mattilsynet kan bestemme at dyreholderen må betale en mulkt dersom et avvik ikke blir rettet innen en frist Mattilsynet gir. Dersom dyreholderen retter avviket, slipper han å betale mulkten.

Antall saker med vedtak om løpende tvangsmulkt:

											Andre
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
0	0	0	0	1	0	6	1	11	0	0	1

Antall saker med vedtak om engangs tvangsmulkt:

[illegible]

Antall dyrehold der Mattilsynet har anmeldt dyreholder til politiet

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
8	4	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0	2

Et dyrehold kan bestå av flere arter. Derfor kan summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om forbud mot aktiviteter etter dyrevelferdsloven § 33

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
5	2	0	0	0	0	0	1	0	2	1	0	1

Et dyrehold kan bestå av flere arter. Derfor kan summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

Bekymringsmeldinger

Totalt mottok Mattilsynet 3495 bekymringsmeldinger om dyrevelferd i 2. tertial 2016. Dette utgjør 70 % av alle bekymringsmeldingene Mattilsynet har mottatt fra publikum i dette tertialet.

Oppfølging av bekymringsmeldinger

		Andel
Under behandling / ny	718	20,5 %
Behandlet		
Sendt videre til inspeksjon	1117	32 %
Sendt videre til saksbehandling	135	3,9 %
Avviste saker		
Finner ikke eier / virksomhet / mangelfulle opplysninger i meldingen	178	5,1 %
Gjelder ikke MTs forvaltningsområde	97	2,8 %
Dublett – sak pågår	614	17,6 %
Saken er vurdert uten inspeksjon – ingen videre oppfølging nå	636	18,2 %

